

Vragenlijst 'Zorg in de klas'

Toelichting

Beste leraar,

Met deze vragenlijst wordt de wijze waarop u invulling geeft aan uw rol als zorgverlener in de klas in kaart gebracht. Neem voldoende de tijd om de vragen te lezen. We willen graag benadrukken dat er geen juiste en foute antwoorden zijn.

Wat betreft uw ervaring met zorg zal gevraagd worden om op een 4-puntenschaal een antwoordmogelijkheid aan te kruisen gaande van 'nooit' tot 'altijd'; uw kan ook opteren voor de keuzemogelijkheid 'niet van toepassing'. De andere vragenreeksen hebben als antwoordmogelijkheden 'helemaal niet akkoord' tot 'helemaal akkoord'.

Tot slot, binnen de onderwijspraktijk worden verschillende termen gebruikt die verwijzen naar zorg. Voor de transparantie lichten we op de volgende pagina de **kernconcepten** uit de vragenlijst toe, namelijk 'zorg', 'zorgbeleid', 'zorgleerlingen', 'zorgverantwoordelijke' en het 'individueel zorg- of handelingsplan'. Mogen wij u vragen deze eerst aandachtig door te nemen voordat u begint aan de vragenlijst.

Succes

Belangrijke concepten

Zorg

Zorg omvat alle initiatieven die maximale ontwikkelingskansen creëren voor en het welbevinden verhogen van alle leerlingen, met bijzondere aandacht voor leerlingen met specifieke onderwijs- en opvoedingsbehoeften (cfr. zorgleerlingen).

Zorgbeleid

Het zorgbeleid is de explicitering en concretisering van de zorgvisie. Het omvat de keuzes die een school maakt om ervoor te zorgen dat alle leerlingen - en in het bijzonder leerlingen met specifieke onderwijs- en opvoedingsbehoeften (cfr. zorgleerlingen) - maximale ontwikkelingskansen krijgen. Enerzijds omvat het zorgbeleid alle initiatieven gericht op leerlingen op vlak van preventie en remediëring van ontwikkelings- en leerachterstanden en/of socio-emotionele problemen. Anderzijds gaat het om alle initiatieven gericht op de professionele ontwikkeling van leraren op vlak van zorgverlening.

Zorgleerlingen

Zorgleerlingen zijn leerlingen met specifieke onderwijs- en opvoedingsbehoeften die omwille van zeer uiteenlopende redenen in hun participatiemogelijkheden aan het onderwijs beperkt zijn. Deze redenen kunnen variëren wat betreft hun aard (cognitieve, psychische, sociale of fysieke problemen), hun duur (bv. tijdelijk of meer permanent), hun ernst en hun oorzaak (bv. aanleg, thuismilieu).

Zorgverantwoordelijke

Iedereen wiens expliciete taak het is de uitvoering van het zorgbeleid vorm te geven, te coördineren, aan te sturen en/of te begeleiden. De zorgverantwoordelijke(n) is (zijn) het aanspreekpunt rond zorg. In de praktijk worden verschillende begrippen gebruikt zoals de zorgcoördinator, de leerlingbegeleider, het zorgteam of de cel leerlingenbegeleiding.

Individueel zorg- of handelingsplan

Het individueel zorg- of handelingsplan bevat de verschillende documenten met schriftelijke afspraken over de aanpak van een leerling. Deze afspraken kunnen de volgende aspecten betrekken: een beschrijving van de beginsituatie en de vooropgestelde doelen, een overzicht van de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de betrokken lera(a)r(en) en de leerling, de geschatte termijn om de doelen te halen, een overzicht van de verschillende betrokkenen en de evaluatie van het individueel zorg- en handelingsplan. Het plan wordt doorgaans opgesteld op basis van de unieke situatie van de betrokken zorgleerling.

Persoonsgegevens

Zet een kruisje bij wat voor u van toepassing is. Soms zijn meerdere antwoorden mogelijk.

Geslacht:

- Vrouw
- Man

Onderwijsniveau:

- Kleuteronderwijs (Ga verder naar de volgende pagina)
- Lager onderwijs (Ga verder naar de volgende pagina)
- Secundair onderwijs

Onderwijsvorm:

- ASO
- BSO
- DBSO
- KSO
- TSO

Onderwijsgraad:

- Eerste graad
- Tweede graad
- Derde graad

Zorg in de klas

Ervaring met zorg

Geef aan in welke mate u de volgende maatregelen **het afgelopen jaar** in uw klas(sen) hebt toegepast, gaande van 'nooit' (A) tot 'altijd' (D).

De keuzemogelijkheid 'niet van toepassing' (nvt) (E) kan aangeduid worden indien geen enkele situatie zich voordeed waarin de maatregel kon toegepast worden.

Het peilen naar en signaleren van problemen

	Nooit	Soms	Vaak	Altijd	nvt
1. Vorderingen van alle leerlingen bijhouden aan de hand van een klasoverzicht met cijfergegevens en inhoudelijke opmerkingen	A	B	C	D	E
2. Alle leerlingen opvolgen via een leerlingvolgsysteem	A	B	C	D	E
3. De emotionele ontwikkeling en de motivatie en/of de schoolse prestaties van alle leerlingen screenen	A	B	C	D	E
4. Specifieke aandacht geven aan leerlingen van wie het functioneren (bv. schoolse prestaties, werkhouding,...) aanleiding gaf tot bezorgdheid	A	B	C	D	E
5. Fouten van leerlingen analyseren met het oog op het vinden van patronen	A	B	C	D	E
6. Observaties aftoetsen bij collega's en/of de zorgverantwoordelijke wanneer moeilijkheden worden vastgesteld	A	B	C	D	E
7. Observaties aftoetsen bij ouders voor leerlingen die aanleiding gaven tot bezorgdheid	A	B	C	D	E
8. Vermoedens over verontrustende gedragingen aftoetsen via gerichte observaties, toetsen, taken en/of gesprekken	A	B	C	D	E
9. Wanneer de ontwikkeling van een leerling aanleiding gaf tot bezorgdheid, dit melden op een MDO of klassenraad	A	B	C	D	E
10. Wanneer een plotse gedragsverandering bij een leerling wordt opgemerkt dit melden aan de zorgverantwoordelijke	A	B	C	D	E

Klasorganisatie

	Nooit	Soms	Vaak	Altijd	nvt
1. De klas verdelen in niveaugroepen om gericht op het niveau van leerlingen te kunnen werken	A	B	C	D	E
2. De klas verdelen in heterogene groepen voor groepswerk, om zo samenwerking tussen leerlingen te stimuleren	A	B	C	D	E
3. Vooral klassikaal werken. Dit verhoogt de efficiëntie van het lesgeven.	A	B	C	D	E
4. Een collega inschakelen om klasondersteunend te werken	A	B	C	D	E

5. In organisatievormen variëren om beter in te spelen op de noden van de klasgroep (bv. groepswerk, contractwerk, projectwerk,...)	A	B	C	D	E
6. Differentiëren in de manier van evalueren, rekening houdend met de vooropgestelde doelen	A	B	C	D	E

Individuele zorgmaatregelen

	Nooit	Soms	Vaak	Altijd	nvt
1. In instructies variëren om zo tegemoet te komen aan verschillen in leervermogen van leerlingen (bv. voorinstructies, verlengde en verkorte instructie, met visuele ondersteuning,...)	A	B	C	D	E
2. Een gevarieerd aanbod aan ondersteunend materiaal in de klas voorzien waar leerlingen vrij toegang toe hebben (bv. stappenkaarten, telraam, ICT,...)	A	B	C	D	E
3. De mogelijkheid voorzien tot hertoetsing	A	B	C	D	E
4. Elke leerling uit de klas evenveel taken voorzien	A	B	C	D	E
5. Individuele bijles voorzien voor zorgleerlingen	A	B	C	D	E
6. Aangepaste opdrachten voorbereiden voor zorgleerlingen, afgestemd op hun individueel profiel	A	B	C	D	E
7. Elke leerling aan hetzelfde tempo laten werken, om zo het overzicht te behouden op de vorderingen binnen de klas	A	B	C	D	E
8. Zorgleerlingen de mogelijkheid voorzien om taken op eigen tempo af te werken	A	B	C	D	E
9. Inhaallessen organiseren voor zorgleerlingen	A	B	C	D	E
10. Differentiëren in de manier van evalueren, rekening houdend met de vooropgestelde doelen	A	B	C	D	E
11. Zorgleerlingen andere of meer uitgebreide feedback geven over de vorderingen die ze maken en de mate waarin de vooropgestelde (tussen)doelen bereikt worden	A	B	C	D	E
12. Zorgleerlingen meer tijd geven om toetsen en testen in eigen tempo af te werken	A	B	C	D	E
13. Andere taken geven, afgestemd op het individueel profiel van zorgleerlingen	A	B	C	D	E
14. De agenda bij zorgleerlingen extra nakijken	A	B	C	D	E
15. Zorgleerlingen hulpmiddelen laten gebruiken bij het oplossen van taken, toetsen of testen	A	B	C	D	E
16. Bij zorgleerlingen controleren of ze de instructies of vraagstelling juist begrepen hadden	A	B	C	D	E
17. Voor zorgleerlingen een grote opdracht opdelen in deelopdrachten	A	B	C	D	E
18. Taal- en spellingfouten niet altijd aanrekenen als fout, indien dit niet de hoofddoelstelling was	A	B	C	D	E
19. Voor zorgleerlingen schriftelijke toetsen vervangen door mondelinge toetsing	A	B	C	D	E

Planmatig werken

	Nooit	Soms	Vaak	Altijd	nvt
1. De verzamelde gegevens via toetsen, testen, observaties en/of gesprekken gebruiken om concrete acties op te zetten in mijn klas	A	B	C	D	E
2. Het individueel handelingsplan van een zorgleerling gebruiken voor het plannen, uitvoeren en evalueren van remediërende maatregelen	A	B	C	D	E
3. Een maatregel ten aanzien van een zorgleerling aanpassen, omdat die niet leidde tot verbetering	A	B	C	D	E
4. De concrete acties die genomen werden ten aanzien van zorgleerlingen evalueren	A	B	C	D	E

Handelingsbekwaamheid op vlak van zorg

In een klascontext tegemoet komen aan individuele noden is niet eenvoudig en vergt vaak specifieke vaardigheden van een leraar. In een volgende reeks items komen verschillende van deze vaardigheden aan bod. U kan via deze items aangeven op welke vlakken u zich reeds bekwaam voelt en op welke vlakken u nog vooruitgang kan boeken.

Met andere woorden, geef aan in welke mate u zich bekwaam voelt, gaande **van helemaal niet akkoord (1)** tot **helemaal akkoord (6)**:

Ik voel me bekwaam om:

1. ...leerlingen die extra begeleiding nodig hebben tijdig op te merken	Helemaal <i>niet</i> akkoord	1 2 3 4 5 6	Helemaal akkoord
2. ...ook de moeilijkste zorgleerlingen te blijven motiveren	Helemaal <i>niet</i> akkoord	1 2 3 4 5 6	Helemaal akkoord
3. ...mijn lessen zo te organiseren dat ze tegemoet komen aan de individuele noden van alle leerlingen	Helemaal <i>niet</i> akkoord	1 2 3 4 5 6	Helemaal akkoord
4. ...mijn instructie aan te passen aan zorgleerlingen en tegelijk in te spelen op de noden van andere leerlingen in de klas	Helemaal <i>niet</i> akkoord	1 2 3 4 5 6	Helemaal akkoord
5. ...opdrachten aan te passen aan het niveau van individuele leerlingen	Helemaal <i>niet</i> akkoord	1 2 3 4 5 6	Helemaal akkoord
6. ...de nodige kennis te verzamelen om zorgleerlingen te begeleiden	Helemaal <i>niet</i> akkoord	1 2 3 4 5 6	Helemaal akkoord
7. ...zorgleerlingen de hulp te geven die ze nodig hebben	Helemaal <i>niet</i> akkoord	1 2 3 4 5 6	Helemaal akkoord
8. ...mee te zoeken naar oplossingen voor zorgleerlingen.	Helemaal <i>niet</i> akkoord	1 2 3 4 5 6	Helemaal akkoord
9. ...mijn aanpak van een zorg gerelateerd probleem bij te sturen	Helemaal <i>niet</i> akkoord	1 2 3 4 5 6	Helemaal akkoord
10. ...afgesproken maatregelen voor zorgleerlingen in de klas toe te passen	Helemaal <i>niet</i> akkoord	1 2 3 4 5 6	Helemaal akkoord
11. ...routines voor zorgleerlingen op te stellen zodat de (klas)activiteiten vlot kunnen verlopen	Helemaal <i>niet</i> akkoord	1 2 3 4 5 6	Helemaal akkoord
12. ...de extra maatregelen voor zorgleerlingen te integreren in mijn lessen	Helemaal <i>niet</i> akkoord	1 2 3 4 5 6	Helemaal akkoord

13. ...concrete zorgvragen voor te leggen aan de zorgverantwoordelijke	Helemaal <i>niet</i> akkoord	1 2 3 4 5 6	Helemaal akkoord
14. ...op vlak van zorg constructief samen te werken met collega's	Helemaal <i>niet</i> akkoord	1 2 3 4 5 6	Helemaal akkoord
15. ...op vlak van zorg constructief samen te werken met buitenschoolse diensten / begeleiders	Helemaal <i>niet</i> akkoord	1 2 3 4 5 6	Helemaal akkoord
16. ...constructief samen te werken met ouders van zorgleerlingen	Helemaal <i>niet</i> akkoord	1 2 3 4 5 6	Helemaal akkoord
17. Ik vind dat door de vele zorgvragen van individuele leerlingen het werken in mijn klas hopeloos wordt	Helemaal <i>niet</i> akkoord	1 2 3 4 5 6	Helemaal akkoord
18. Ondanks de vele zorgvragen, voel ik me opgewassen tegen de zorgopdracht	Helemaal <i>niet</i> akkoord	1 2 3 4 5 6	Helemaal akkoord
19. Ondanks de verschillende zorgleerlingen in mijn klas, voel ik me bekwaam om iedereen de zorg te geven die ze nodig hebben	Helemaal <i>niet</i> akkoord	1 2 3 4 5 6	Helemaal akkoord
20. Door de vele zorgvragen slaag ik er niet in om elke leerling de nodige individuele aandacht te geven	Helemaal <i>niet</i> akkoord	1 2 3 4 5 6	Helemaal akkoord
21. Ik voel me bekwaam om mijn klas goed te leiden, ondanks extra zorgmaatregelen	Helemaal <i>niet</i> akkoord	1 2 3 4 5 6	Helemaal akkoord

Taakopvatting over zorg

Geef aan in welke mate de volgende stellingen van toepassing zijn op uw school, gaande van **helemaal niet akkoord (1)** tot **helemaal akkoord (6)**:

1. Ik vind dat de begeleiding van zorgleerlingen in hoofdzaak de taak is van buitenschoolse diensten / begeleiders	Helemaal <i>niet</i> akkoord	1 2 3 4 5 6	Helemaal akkoord
2. Ik ben voornamelijk verantwoordelijk voor het bijbrengen van voldoende kennis	Helemaal <i>niet</i> akkoord	1 2 3 4 5 6	Helemaal akkoord
3. Ik vind dat de beste hulp aan zorgleerlingen wordt verleend binnen het buitengewoon onderwijs	Helemaal <i>niet</i> akkoord	1 2 3 4 5 6	Helemaal akkoord
4. Ik vind dat de begeleiding van zorgleerlingen ten koste gaat van de aandacht voor de overige leerlingen	Helemaal <i>niet</i> akkoord	1 2 3 4 5 6	Helemaal akkoord
5. Ik vind dat de voornaamste taak van de school is leerlingen voor te bereiden op verdere studies of het beroepsleven	Helemaal <i>niet</i> akkoord	1 2 3 4 5 6	Helemaal akkoord
6. Ik vind dat ik niet moet inspelen op elke leerling die extra begeleiding nodig heeft	Helemaal <i>niet</i> akkoord	1 2 3 4 5 6	Helemaal akkoord
7. Ik vind dat de begeleiding van zorgleerlingen in hoofdzaak de taak is van de zorgverantwoordelijke(n)	Helemaal <i>niet</i> akkoord	1 2 3 4 5 6	Helemaal akkoord
8. Ik vind dat leerlingen op school vooral zichzelf moeten kunnen zijn en zichzelf moeten kunnen ontdekken	Helemaal <i>niet</i> akkoord	1 2 3 4 5 6	Helemaal akkoord
9. Mijn belangrijkste taak als leraar is leerlingen te begeleiden op weg naar zelfstandigheid en volwassenheid	Helemaal <i>niet</i> akkoord	1 2 3 4 5 6	Helemaal akkoord
10. Ik vind dat het ontwikkelen van sociale vaardigheden bij leerlingen minstens zo belangrijk is als de ontwikkeling van intellectuele vaardigheden	Helemaal <i>niet</i> akkoord	1 2 3 4 5 6	Helemaal akkoord
11. Ik vind dat leraren aandacht moeten hebben voor alle aspecten van de ontwikkeling van leerlingen	Helemaal <i>niet</i> akkoord	1 2 3 4 5 6	Helemaal akkoord